

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО
ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.004.01.06 ПЗ

Розробив: студентка 2 курсу, групи 218-ЕП-Д23
спеціальності 051 «Економіка»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

Олеся ТКАЧЕНКО

(підпис)

Керівник: доцент, канд. екон. наук
Ірина ЧОРНОБРОВКА

Рецензент: доцент, канд. екон. наук
Алла ДЕРГОУСОВА

2025

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 13 слайдів презентації, 127 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 18 рисунків, 15 таблиць, 83 літературних джерел.

Ключові слова: ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ, ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.

Об'єктом дослідження є процес управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах глобалізації світової економіки.

Метою дослідження є розробка дієвих механізмів забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації світової економіки.

У кваліфікаційній роботі розроблено систему управління конкурентоспроможністю підприємств малого та середнього бізнесу на основі вибору оптимального джерела фінансування їх діяльності, основні принципи та положення управління дозволили виділити в організаційно-економічному механізмі управління конкурентоспроможністю підприємства блоки управління рівнем конкурентоспроможності та управління системою факторів забезпечення конкурентоспроможності, що у подальшому стає базою для розробки методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності та рекомендацій щодо забезпечення її достатнього рівня для ефективного функціонування підприємства на ринку.

Доведено, що організація фінансування діяльності підприємств малого та середнього бізнесу є невід'ємною складовою системи управління конкурентоспроможністю підприємства, являє собою специфічну багатофункціональну систему, що складається з комплексу взаємопов'язаних блоків, серед яких виділено блоки управління рівнем та системою забезпечення конкурентоспроможності.

Обґрунтовано організаційно-економічні інструменти підтримки рівня конкурентоспроможності, вибору стратегії підприємства за його рівнем і оптимального джерела фінансування діяльності підприємства.

ABSTRACT

This qualification work includes 13 presentation slides, 127 sheets of explanatory notes in A4 format, including 18 figures, 15 tables, 83 literary sources.

Keywords: SMALL AND MEDIUM BUSINESS ENTERPRISES, ECONOMIC EFFICIENCY, FINANCING OF SMALL AND MEDIUM BUSINESS ENTERPRISES, INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITIES, COMPETITIVENESS OF SMALL AND MEDIUM BUSINESS ENTERPRISES.

The object of the study is the process of managing the competitiveness of an enterprise in the context of globalization of the world economy.

The purpose of the study is to develop effective mechanisms for ensuring the competitiveness of an enterprise in the context of globalization of the world economy.

In the qualification work, a system for managing the competitiveness of small and

medium-sized businesses was developed based on the selection of the optimal source of financing for their activities. The basic principles and provisions of management allowed us to distinguish in the organizational and economic mechanism for managing the competitiveness of an enterprise the blocks for managing the level of competitiveness and managing the system of factors ensuring competitiveness, which later becomes the basis for developing methodological approaches to assessing competitiveness and recommendations for ensuring its sufficient level for the effective functioning of the enterprise in the market.

It is proved that the organization of financing the activities of small and medium-sized businesses is an integral part of the enterprise competitiveness management system, is a specific multifunctional system consisting of a complex of interconnected blocks, among which the blocks for managing the level and system of ensuring competitiveness are highlighted.

The organizational and economic tools for supporting the level of competitiveness, choosing an enterprise strategy based on its level and the optimal source of financing the enterprise's activities are substantiated.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Ткаченко Олесі Анатоліївни

1 Тема «Теоретико-методичне обґрунтування підходів до фінансування підприємств малого та середнього бізнесу»

керівник Чорнобровка Ірина Вікторівна, канд. екон. наук, доцент

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «21» жовтня 2024 року № 24/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року

3 Вихідні дані: Баланс (форма № 1) ПП «Фактор-Друк» за 2019-2023 рр.

Звіт про фінансові результати (форма № 2) ПП «Фактор-Друк» за 2019-2023 рр.

Звіт з праці ПП «Фактор-Друк» за 2019-2023 рр.

Звіт про наявність та рух основних засобів ПП «Фактор-Друк» за 2019-2023 рр.

Звіт про рух грошових коштів ПП «Фактор-Друк» за 2019-2023 рр.

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів ПП «Фактор-Друк» за 2019-2023 рр.

Науково-методична література

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретичні основи функціонування підприємств малого та середнього бізнесу у глобальному конкурентному середовищі

2 Аналіз господарської діяльності приватного підприємства «Фактор-Друк»

3 Розробка заходів щодо організації фінансування діяльності приватного підприємства «Фактор-Друк» у системі глобальної конкурентоспроможності

5 Перелік графічного матеріалу

1 Мета, об'єкт та предмет дослідження

2-4 Функціонування підприємств малого та середнього бізнесу: теоретичні основи та конкурентоспроможність

5 Аналіз обсягових показників роботи ПП «Фактор-Друк» за 2020-2023 роки

6 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів ПП «Фактор-Друк» за 2020-2023 роки

7 Аналіз використання основних фондів ПП «Фактор-Друк» за 2020-2023 роки

8 Аналіз витрат та собівартості ПП «Фактор-Друк» за 2020-2023 роки

9 Аналіз фінансових результатів ПП «Фактор-Друк» за 2020-2023 роки

10-13 Результати розробки заходів щодо організації фінансування підприємств малого та середнього бізнесу у системі управління їх конкурентоспроможністю

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретичні основи функціонування підприємств малого та середнього бізнесу у глобальному конкурентному середовищі	22.10.2024	викон.
2 Аналіз господарської діяльності приватного підприємства «Фактор-Друк»	01.11.2024	викон.
3 Розробка заходів щодо організації фінансування діяльності приватного підприємства «Фактор-Друк» у системі глобальної конкурентоспроможності	16.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	25.12.2024	викон.

Студент

Олеся ТКАЧЕНКО

Керівник

Ірина ЧОРНОБРОВКА

Зміст

Вступ	6
1 Теоретичні основи функціонування підприємств малого та середнього бізнесу у глобальному конкурентному середовищі	12
1.1 Сучасні тенденції та протиріччя глобалізації світового господарства	12
1.2 Конкурентоспроможність: сутність поняття, фактори забезпечення	17
1.3 Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємств малого та середнього бізнесу	26
Висновок до розділу 1	35
2 Аналіз господарської діяльності приватного підприємства «Фактор-Друк»	37
2.1 Характеристика досліджуваного підприємства	37
2.2 Аналіз виконання виробничого завдання	38
2.3 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів	41
2.4 Аналіз ефективності використання основних фондів	48
2.5 Аналіз собівартості продукції	55
2.6 Аналіз прибутку та рентабельності	59
Висновок до розділу 2	64
3 Розробка заходів щодо організації фінансування діяльності приватного підприємства «Фактор-Друк» у системі глобальної конкурентоспроможності	68
3.1 Теоретичне обґрунтування вибору методу фінансування діяльності підприємств малого та середнього бізнесу	68
3.2 Проблематика організації фінансування підприємств малого та середнього бізнесу в системі управління їх конкурентоспроможністю	83

					<i>МРЕ.004.01.06 ПЗ</i>				
Зм..	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Теоретико-методичне обґрунтування підходів до фінансування підприємств малого та середнього бізнесу	Літ.	Аркуш	Аркушів	
Розробив	Ткаченко							4	127
Перевішив	Чорнобровка								
Реценз.									
Н. Контр.	Назаренко							<i>УкрДУЗТ</i>	
Утверд.	Дикань								

3.3 Визначення оптимального джерела фінансування підприємства на прикладі реалізації проекту модернізації виробництва	92
Висновок до розділу 3	107
Висновок	111
Список використаних джерел	120

					<i>МРЕ.004.01.06 ПЗ</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дат		

Список використаних джерел

- 1 Мережко Н.В., Осієвська В.В., Мотузка Ю.М. Управління якістю: підруч. К.: Видавництво КНТЕУ, 2021. 328 с.
- 2 Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. К.: Наш формат, 2020. 424 с.
- 3 Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / М.П. Бутко та ін.; за заг. ред. М.П. Бутка. К.: Центр учбової літератури, 2022. 376 с.
- 4 Шквиря Н.О. Теоретичні основи стратегічного менеджменту підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 40. С. 328-333.
- 5 Сумець О.М. Стратегічний менеджмент: підруч. Харів: ХНУПС, 2021. 208 с.
- 6 Cravens D.W., Nigel F.P. Strategic Marketing/ 10th Editional. NY: Mc Graw Hill Education, 2012. 672 p.
- 7 Porter M.E. On Competition. Brighton: Harvard Business School Press, 1998. 485 p.
- 8 Забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту: навч. посіб. / В.Л. Дикань, Ю.Т. Боровик, О.М. Полякова, Ю.М. Уткіна. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 387 с.
- 9 Уткіна Ю.М., Остапюк Б.Я. Інноваційний розвиток у механізмі забезпечення глобальної конкурентоспроможності підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №61. С. 167-173
- 10 Клименко С.О., Сімонян С.А. Принципи фінансової діяльності підприємств малого та середнього бізнесу в умовах конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 1022-1026.
- 11 Вараскіна О.В., Іщейкін Т.Є., Онупко О.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. №5(116). С. 24-28.
- 12 Бабаченко Л.В., Ковшун Х.О., Портна Ю.О. Особливості управління

конкурентоспроможністю підприємства. *Проблеми економіки та управління*. 2019. №3(19). С. 45-52.

13 Храпкіна В.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 51. С. 245-248.

14 Солнцев С.О., Бажеріна К.В., Гребньов Г.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах марочної та немарочної конкуренції: монографія. К.: Політехніка, 2023. 204 с.

15 Зось-Кіор М.В., Германенко О.М., Собакар Д.Т. Сучасні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 6(11). С. 174-180.

16 Євтушенко Н.О. Дрокіна Н.І., Савченко Н.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економічний простір*. 2020. №156. С. 129-135.

17 Носань Н.С., Мартінович В.Г. Альтернативні форми фінансування суб'єктів малого підприємництва: перспективи використання в Україні. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2020. №21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/32/31>.

18 Чобіток В., Мацишин М. Формування джерел фінансування розвитку підприємницької діяльності в Україні. *Development service industry management*. 2024. №3. С. 24-34.

19 Васюта В., Лобас В., Зубко О. Сучасні проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2024. №2(87). С. 207-213.

20 Lambin J.-J. *Strategic Marketing Management*. NY: McGraw-Hill, 1996. 460 p.

21 Радченко О.П., Вігоняйло А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства в ринкових умовах. *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове вид. 2018. №6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6396>.

22 Лойко В.В., Александров Б.В. Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. №1(11). С. 228-237.

23 Теоретико-методологічні основи управління конкурентоспроможністю

підприємства / Л.М. Березіна та ін. *Агросвіт*. 2021. №21-22. С. 35-45.

24 Зянько В.В., Кривицька В.В. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах нестабільності. *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове вид.. 2020. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8118>.

25 Приступа Л.А., Блажівська А.С. Кредитування як важлива форма фінансування малого та середнього бізнесу. *Грааль науки*. 2023. №34. С. 48-54.

26 Воронюк Т.А., Лучик О.І. Формування механізму конкурентоспроможності на підприємстві як керованого процесу. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. №3. С. 139-148.

27 Вудвуд В., Стельмах Я. Управління конкурентоспроможністю підприємства в нестабільному середовищі. *ЛОГОΣ. Мистецтво наукової думки*. 2018. №1. С. 34-66.

28 Mescon M.H. Albert M., Khedoori F. Management. NY: HarperCollins Publishers LLC, 1985. 460 p.

29 Сурженко Н.В., Агєєва І.В. Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю. *Зб. наук. пр. Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2020. №1(25). С. 232-235.

30 Мурована Т.О. Вітчизняне підприємництво в умовах воєнного стану: основні тенденції та методи підтримки. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2023. №47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2144/2073>.

31 Артеменко Л.П., Піддубна А.С. Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю промислового підприємства. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2021. №12. С. 259-264.

32 Thomson K.R., Mathys N.J. Cases in Management. Boston: Houghton Mifflin Company, 1990. 352 p.

33 Freeman C., Soete L. The Economics of Industrial Innovation. 3rd Edition. London: The MIT Press, 1997. 470 p.

34 Maslow A. The need to know and the fear of knowing. *Journal of General*

Psychology. 1993. No.68. P. 111-124.

35 Tidd J., Bessant J.R. *Managing Innovation: Integration Technological, Market and Organizational Change*. 6th Editional. Hoboken: Wiley, 2018. 608 p.

36 Станьковська І.М., Станковський Т.В. Модель стратегічного управління конкурентоспроможністю на засадах процесного підходу та TQM. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 39-2. С. 21-25.

37 Чорна Л.О., Чорна Н.Ю. Стратегічне управління конкурентоспроможністю – система взаємозв'язку якісних та кількісних показників. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №3. С. 15-18.

38 Wilkins A., Holtham C. *Organizational Creativing: Building a Business Ba-Haus? Creative Educational*. 2012. Vol.3. No.6A. P. 737-746.

39 Стратегічне управління конкурентоспроможністю: системний метод та екзистенціальна експозиція: монографія / С.М. Мошак та ін. Мукачево: Карпатська вежа, 2023. 240 с.

40 Utkina Yu. *Improvement of a Mechanism of Providing Economic Security of Enterprises in the System of Global Competitiveness* / Yu. Utkina et al. // *International Journal of Engineering & Technology*. 2018. Vol. 7(4.3). P. 393-397.

41 Желуденко К.В. Стратегічне управління в забезпеченні конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2023. Вип.14. Ч.1. С. 89-93.

42 Михайленко О.В., Орлова К.Г. Система управління конкурентоспроможністю продукції підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2023. Вип.13(2). С. 114-117.

43 Буряченко О.В., Ткачук Л.М., Коваль Н.О. Конкурентоспроможність – визначальний показник ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021. №3. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/34918>.

44 Мельник К., Пташник С. Теоретичні засади конкурентоспроможності та її

роль у розвитку підприємницької діяльності. *Agricultural and Resource Economics*. 2018. Вип.4(2). С. 97-114.

45 Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершнюк О.М. Конкуреноспроможність підприємства: навч. посіб. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

46 Халімон Т.М. Стратегії підвищення конкуреноспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2022. Вип.10(2). С. 117-120.

47 Воронько-Невіднича Т.В., Василенко М.В., Лещин Д.І. Управління конкуреноспроможністю підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Вип.21. С. 251-254.

48 Дикань В.В., Фролова Н.Л. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2022. №38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1309/1263>.

49 Попович Д.В., Блискун О.З. Проблемні аспекти фінансового забезпечення малого підприємництва в Україні. *Молодий вчений*. 2018. №3(55). С. 685-688.

50 Кахович О.О., Мащенко С.О., Гавриленко Д.О. Управління міжнародною конкуреноспроможністю підприємства на світовому ринку. *Економічний простір*. 2019. №141. С. 76-88.

51 Черничко Т.В., Михайляк Г.В. Інструменти підтримки розвитку підприємств малого бізнесу. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2023. №39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2326/2249>.

52 Гавриш О.А. Принципи управління рівнем конкуреноспроможності підприємства. *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове вид. 2013. №10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1774>.

53 Жураківський П.І., Діденко О.Є. Модель управління конкуреноспроможністю підприємства. *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове вид. 2023. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5590>.

54 Підприємництво: Теоретичні основи організації підприємницької діяльності: підручн. / С.В. Панченко та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 241 с.

55 Носирєв О.О., Осипова С.К., Токар І.І. Фінансово-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності як інструмент стратегічного управління підприємством. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2020. №25. С. 108-119.

56 Стратегічне управління: навч. посіб. / В.Л. Дикань та ін. К.: Центр учбової літератури, 2021. 272 с.

57 Архіпова О.В. Напрямки забезпечення конкурентних переваг підприємства на ринку. *Вісник ТНЕУ*. 2020. №2. С. 12-19.

58 Бойчук Н.Я., Малинка К.С. Управління конкурентоспроможністю: ефективні інструменти ведення бізнесу. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2022. №17. С. 54-62.

59 Гончар В.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств сільськогосподарського машинобудування. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2021. №2. С. 68-74.

60 Демчук Н.І., Донських А.С., Ясинська В.М. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємства та шляхи її підвищення. *Економіка і суспільство*. 2023. №13. С. 424-430.

61 Драган О.І. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка. Управління. Інновації*: електрон. наук. фахове вид. 2020. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2020_1_36.

62 Халімон Т.М. Принципи побудови механізму управління конкурентоспроможністю підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*: електрон. наук. фахове вид. 2023. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2023/25-1-2023/35.pdf>.

63 Пертовська І.П., Носов А.О. Підтримка конкурентоспроможності підприємства на основі розробки та вибору конкурентних стратегій в умовах системної кризи економіки. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2021. №16. С. 86-92.

64 Поліщук І.І., Гудима Н.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2023. №20. С. 514-517.

65 Підприємництво: Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах / С.В. Панченко та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 235 с.

66 Уткіна Ю.М., Сюсько К.Ю. Інноваційно-інвестиційні підходи до забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств на глобальних конкурентних ринках. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. №52. С. 149-157.

67 Економічна діагностика: підруч. / В.Л. Дикань та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 284 с.

68 Муха Р. Продуктивність праці на підприємствах та основі напрямки її підвищення. *Галицький економічний вісник*. 2021. №1. Т.48. С. 82-92.

69 Шахно А.Ю., О.О. Єпик. Шляхи зростання продуктивності праці як ключового аспекту підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*: електрон. наук. фахове вид. 2023 URL: <http://ds.knu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2384/1>.

70 Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І., Олексюк О.І. Бізнес-діагностика підприємства. К.: КНЕУ, 2018. 340 с.

71 Морозовська Г. Собівартість послуг: особливості формування. *Інтерактивна бухгалтерія*: електрон. наук. фахове вид. 2020. №89. URL: <http://inter.buh.com.ua/ua/document/ib/10166/138487>.

72 Корнилюк Л.В., Корнилюк А.В. Фінансування малого та середнього бізнесу: тенденції, можливості, ризики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. №24. С. 43-50.

73 Тупчій А.Ф. Аналіз залежності доходу та прибутку підприємств готельно-ресторанного бізнесу. *Адаптивне управління: теорія і практика*. *Економіка*: електрон. наук. фахове вид. 2018. Вип.5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp_2018_5_20.

74 Новіченко Л.С. Аналіз показників рентабельності підприємства:

теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. №2. Т.2. С. 254-259.

75 Дребот Н.П., Миколишин М.М. Підтримка малого підприємництва як фактор розвитку національної економіки. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 2(136). С. 73-78.

76 Innovative Entrepreneurship Model in the Management System of Enterprise Competitiveness / S. Drobyazko A. et al. *Journal of Entrepreneurship Educational*. 2019. No.22(4). URL: <https://www.abacademies.org/articles/innovative-entrepreneurship-models-in-the-management-system-of-enterprise-competitiveness-8501.html>.

77 Clauss T. Measuring business model innovation: conceptualization, scale development and proof of performance. *Journal of Management*. 2023. No.47(3). P. 385-403.

78 Foss N.J., Saebi T. Fifteen years of research on business model innovation: how far have we come and where should we go? *Journal of Management*. 2023. No.43(1). P. 200-227.

79 Lindel M., Williander M. Circular business model innovation: inherent uncertainties. *Business strategy and the environment*. 2023. No.26(2). P. 182-196.

80 Value uncalitured liersliective for sustainable business model innovation / M. Yang et al. // *Journal of Cleaner liroduction*. 2023. No.140. P. 1794-1804.

81 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи рівня вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка» / укладачі: В.Л. Дикань, І.В. Токмакова, І.Л. Назаренко. Х.: УкрДУЗТ, 2023. 63 с.

82 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: метод. посіб. з додержання вимог нормоконтролю у студент. навч. звітності / Козар Л.М. та ін.; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДАЗТ, 2020. 54 с.

83 Уткіна Ю.М., Ткаченко О.А., Коваленко І.С. Теоретичні аспекти інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. *Нотатки сучасної науки*. 2024. №20. С. 58-69.